

poštenjaka napram Levstiku, in čudno je, da je med njim in Levstikom, ki ni bil nič manj čudak, vladala harmonija ves čas njiju sodelovanja do Levstikove smrti. —

O pokojnikovem življenju smo posneli iz tukajšnjega uradnega lista z dne 7. m. m. naslednje podatke. G. Muys je bil rojen v Crefeldu v Porenski, je pohajal vseučilišče v Bonnu, kjer se je tudi po dovršenih naukih habilitoval za privatnega docenta ter je predaval iz svetovne zgodovine; a l. 1859. ga je tedanji naučni minister grof Leo Thun pozval na vseučilišče v Lvov. Le-tu je bil Muys štiri leta redni javni profesor svetovne zgodovine. Leta 1865. je bil imenovan za predstojnika tedanje licealne knjižnice v Ljubljani, je dobil »ad personam« naslov c. kr. knjižničarja ter je ostal v ti službi dotlej, dokler je meseca avgusta l. 1897. stopil v zasluženi pokoj. — Dr. Muys je bil sploh jako učen mož; učenjaški je bil proučil več jezikov, poleg nemščine tudi hebrejščino, grščino, latinščino, francoščino, španščino, angleščino, holandsščino. A tudi v drugih strokah, zlasti v zgodovini je bil temeljito podkovan. Izredno je bilo tudi njegovo bibliografsko znanje, spričo katerega je bil zlasti sposoben, da je popolnoma uredil izročeno mu ljubljansko knjižnico, pomnoženo pred več nego sto leti z obilimi knjižnimi zakladi tačas odpravljenih kranjskih samostanov; in kot vešč strokovnjak je tudi strokovnjaški popolnjeval ljubljansko knjižnico, zlasti odkar mu je bila pomnožena državna dotacija. — Tako piše Laibacherični poročevavec; vendar se nam zdi, kolikor smo moža poznali, da je bil baš kot knjižničar prevelik pedant in da je premalo uvaževal, kako ulogo bi morala igrati ljubljanska knjižnica kot najimenoitnejši ali pravzaprav skoro edini knjižni zavod slovenski; dal Bog, da bi njegovi nasledniki bolje spoznali ta pomen knjižnice ljubljanske! — Sicer pa ‚de mortuis nil nisi bene‘, in tako naj po Laibacheričnem poročilu samo še pripomnimo, da je bil pogreb splošno čislane in spoštovanega pokojnika veličasten ter se je vršil ob mnogobrojni udeležbi.

Družbe sv. Mohorja knjižni dar za l. 1898. je krasen. Članovi prejmo razen vsakoletnih knjig (Koledar za l. 1899., Slovenskih večernic 51. zvezek) in nadaljevanja večjih zbornikov (Lampetovih »zgodb sv. pisma« 5. snopič in Rohrmanovega »poljedelstva« 2. snopič) še »veliki katekizem ali krščanski nauk«, katerega »izvirnik so potrdili vsi avstrijski škofje, zbrani na Dunaju dne 9. aprila 1894« in pa — piéce de résistance letošnjega darila — prof. J. Apiha »spomenico ob 50letnici cesarjeve vlade«. »Naš cesar« — to je naslov spomenici — je na vnanje in notranje res krasno posvetilo slovenskega naroda presvetlemu našemu vladarju. Že vnanje lice je dostojno izredne slavnostne prilike, ki je porodila spomenico; kajti natisnjena je v veliki osmerki na finem papirju ter okrašena z mnogimi podobami, iz najboljših nemških del ali pa posnetimi po izvrstnih slikah in fotografijah, nekaj je pa tudi izvirnih podob (risali J. Germ, P. Markovič, J. Jager). A vsebina nikakor ni zaostala za vnanjo obliko. Že ime g. pisatelja, ki je znan po svoji trudoljubivosti, resnobi in vestnosti, nam je porok za »Našega cesarja« temeljitost; kdo bi bil med nami bolj sposoben opisati petdesetletno vladanje z ozirom na Slovence negoli avtor imenoitne knjige: »Slovenci in l. 1848«? Zato pa Apihova »spomenica« ni samo strokovnjaški, a vendar čisto poljudno in živo pisana slika veselih in žalostnih dni v dolgi vladarski dobi našega presvetlega cesarja, nego je obenem tudi verno zrcalo žalosti in veselja

premilega našega naroda, zgodovina »prve petdesetletne dobe slovenskega narodnega stremljenja«. Z eno besedo: Apihova spomenica »Naš cesar« je vprav monumentalno delo, s katerim si je dična naša družba vnovič osvetlila lice. — O ti ali oni izmed drugih letošnjih Mohorjevih knjig morda še prinesemo svoj čas obširnejšo oceno; za sedaj le še toliko, da tudi vse druge knjige so dostojne naslednice svojih prednic, čedne po vsebini in obliki, notranji in vnanji. Med leposlovnimi izdelki v »večernicah« in »koledarju« nahajamo poleg nekaterih novih imen tudi umotvore znanih in priznanih pisateljev in pesnikov, med njimi tudi nekaj Zvonovih (M. Opeka, A. Medved, Premec, P. Bohinjec, Fr. Meško, I. Trošt, J. Barlè, Žaljski, A. Koder itd.). — Napram toliki zaslužni hvali se nam zdi skoro malenkostna opomba, ki nam je na mislih in ki se tiče jezika. Želeti bi bilo namreč po našem mnenju, naj bi se tudi Mohorjevih knjig jezik v prihodnje popolnoma prilagodil Pleteršnikovi pisavi, katere se je oklenil tudi naš list in katera se sprejme po prof. Levca prireditvi tudi za uradno pisavo. S tem bi se preprečile tudi nedoslednosti v jeziku raznih Mohorjevih knjig istega leta, kakor se na pr. letos jezik v katekizmu malce razlikuje od drugih knjig. — Nadalje si usojam izraziti slavnemu odboru željo ali misel, ali ne bi bilo umestno po Lampetovem prevodu prirediti posebne izdaje ilustrovanega sv. pisma s samim besedilom brez razlage; po naših mislih bi sodila taka izdaja, ilustrovaná, čedno vezana, ne le v kmetiške kočé, ampak tudi v sprejemnice slovenskih patricijev, kakor najdeš tudi po salonih nemških katoličanov Alliolijevo sv. pismo z Doréjevimi ilustracijami; z obširnim, dostikrat suhoparnim komentarjem, katerega je čisto več nego besedila, pa si take salonske izdaje niti misliti ne moremo. Tudi ljudsko, ceneno izdajo bi trebalo prirediti po Lampetovem prevodu; saj katoliškega prevoda v knjigotrštvu niti dobiti ni, in laik, kateremu se je baviti s svetim pismom, si mora pomagati s prevodom angleške svetopisemske družbe. — Pohvaliti moramo slavno družbo pa še posebno radi točnosti, s katero pošilja vsako leto knjige svojim družabnikom, in katera bi bila lahko v zgled drugim sličnim zavodom slovenskim; baš tudi ta natančnost lepo priča o smotrovitem delovanju Mohorjevega odbora. Zategadelj pa se nam zdi popolnoma odveč, nadlegovati z »dobrimi sveti in nasveti« slavni odbor, ki je že vsestranski dokazal, da je popolnoma kos svoji nalogi, in nam ne preostaje družega, nego, kolikor je v naši moči, delovati na to, da se še poveča krog Mohorjevih družabnikov in da tudi prihodnje leto zopet naraste število Mohorjanov. Zategadelj pa se obračamo vnovič do svojih čitateljev, ki zvečine pripadajo »boljšim krogom«, z iskreno, nujno prošnjo, naj gotovo pristopijo, če še niso, dični družbi. Uverili smo se namreč, da jih je baš med našimi inteligentniki še mnogo, ki niso Mohorjani, ne iz brezbriznosti ali apatije, nego ker mislijo, da je Mohorjeva družba zlasti namenjena nižjemu narodu; a ta misel je kriva, nego naše geslo mora biti, da bodi vsaki zavedni Slovenec tudi član Mohorjeve družbe.

»Za vseučilišče v Ljubljani.« Spomenica. Izdal dr. Danilo Majaron. Izkupiček je namenjen »Naši Straži«. V Ljubljani. 1898. Samozaložba. Tiskali Blaznikovi nasledniki. — Vsebinsko te velevažne spomenice so prinašali preteklo poletje naši dnevnikarji. Spis razlaga temeljito, jasno in menda tudi za nasprotnike naših narodnih kulturnih teženj dovolj prepričevalno vse razloge, ki govore za to, da se čim preje ustanovi za slovenski narod tako potrebno vseučilišče v Ljubljani, ki je naravno narodno središče vseh po raznih deželah razkropljenih